

Mensen van God,

Het zal inmiddels ongeveer 40 dagen geleden zijn dat Jezus is geboren en Maria en Jozef gaan naar de tempel om volgens de wet van Mozes zich rein te laten verklaren. Je vindt die reinigingswetten terug in het boek Leviticus, waarin allerlei voorschriften staan beschreven als het gaat om rein en onrein zijn.

Wanneer het gaat om vrouwen die kinderen baren, dan wordt er onderscheid gemaakt tussen wanneer er een jongetje wordt geboren of een meisje.

Als er een jongetje wordt geboren blijft de moeder zeven dagen onrein, ze is dan op een zelfde manier onrein als tijdens haar menstruatie.

Op de achtste dag moet het kind besneden worden.

Dan duurt het nog drieëndertig dagen voor ze rein is na haar bloeding bij de bevalling: tijdens die periode mag ze niets aanraken dat heilig is en dat aan de Eeuwige toebehoort, en mag ze het heiligdom niet binnengaan .

Saillant detail: wanneer de moeder een dochter baart blijft ze veertien dagen onrein; ze is dan op dezelfde manier onrein als tijdens haar menstruatie. Daarna duurt het nog zesenzestig dagen voor ze rein is na haar bloeding bij de bevalling. Een moeder is dus twee keer zo lang onrein bij de bevalling van een dochter...

Na de periode van 40 dagen gaan Jozef en Maria dus naar de tempel. Om zich rein te laten verklaren en om 'de eerstgeboren zoon aan God toe te wijden. En ze brengen een brandoffer mee: twee jonge duiven. Een klein offer omdat ze niet zoveel konden betalen.

In de tempel ontmoeten ze eerst Simeon die altijd geleefd had in de hoop dat God Israël vertroosting zou brengen en hij zingt dan bij het zien van Jezus een loflied: 'want met mijn eigen ogen heb ik de redding gezien die u bewerkt hebt...'

En dan is er Anna. Van haar wordt gezegd dat ze een profetes is, dat ze de dochter is van Fanuël, dat ze uit de stam Aser komt en dat ze zeven jaar met haar man heeft geleefd en nu 84 jaar weduwe is.

Het zijn een paar zinnen, maar geladen met veel informatie.

Anna wordt profetes, een ziener, genoemd, een vrouw met gezag. Zij ziet de dingen, heeft een bepaalde wijsheid.

Dat zien wordt versterkt door haar afkomst, ze is dochter van Fanuël, in het hebreuws is dat Pniël, wat betekent 'aangezicht van God'. En heeft dus iets te maken met Gods zien. Ze komt uit de stam Aser, van die stam wordt gezegd in het eerste testament in het boek Deuteronomium: Gezegend is Aser, nog meer dan zijn broeders, moge hij bij hen allen geliefd zijn.

Het leven van Anna is vast niet altijd gemakkelijk geweest, ze is zeven jaar met haar man geweest, zeven, getal van de volheid, dat zullen mooie jaren zijn geweest en daarna is ze 84 jaar weduwe, een vrouw die veel heeft meegemaakt.

Een wonderlijk getal, 84. (7 x 12, 7 getal van de volheid, 12 stammen van Israel)

Iemand legde de link met psalm 84 waarin God wordt bezongen:

'Hoe liefelijk is uw woning, God, van verlangen smacht mijn ziel naar de voorhoven van van de Eeuwige. Mijn hart en mijn lijf roepen om de levende God'.

En last but not least: Hanna betekent genade. In haar hele leven is dat misschien wel haar troost: de genade van God, leven uit genade.

Anna leeft haar leven in de tempel.

Daar leeft ze eigenlijk de woorden van psalm 84: 'Mijn ziel smacht van verlangen naar de woning van de Eeuwige'. Daar, in die woning van de Eeuwige, heeft zij een plek gevonden van contemplatie, een leven van biddend luisteren naar wat God te zeggen heeft.

En als ziener, als profetes een bron van wijsheid voor mensen die haar om raad kwamen vragen.

Wij moesten in onze voorbereiding denken aan Zuster Bertken, die ingekluist zat in de Buurkerk hier in Utrecht van 1457 tot 1514. Zij kon vanuit haar nis de mis volgen in de kerk. En aan de andere kant was er een opening naar buiten toe zodat ze mensen te woord kon staan.

In de tempel ziet Anna Maria, Jozef en Jezus.

Een ontmoeting weer tussen twee vrouwen:

zoals Maria Elisabeth ontmoette in gedeelde verwachting, beide zwanger van zoons die de wereld zouden gaan veranderen.

Nu ontmoeten Anna en Maria elkaar. En ziet Hanna het kind dat redding zal brengen. Vanuit haar eigen hoop op de toekomst, ondanks alles wat je te neer kan drukken, beseffend dat God genadig is, dat niets onmogelijk is bij God. Dit kind is een nieuw bewijs van Gods genade.

Het beeld van dat Maria haar kind naar de tempel brengt doet denken aan het verhaal uit het eerste testament van Hanna die na jaren van onvervuld verlangen een zoon Samuel baart en hem naar de tempel brengt en dan tegen de priester Eli zegt: Om deze zoon heb ik gebeden, en de Eeuwige heeft mij gegeven waar ik om heb gevraagd. Nu geef ik hem terug aan de Eeuwige.

Anna zingt haar lied: Zij looft God om zijn genade. In dit kind wordt een toekomst zichtbaar van bevrijding, van recht en gerechtigheid, van hoop, van liefde.

Het einde van het verhaal bevestigt helemaal wat Anna heeft gezien: Het kind groeide op, werd sterk en was begiftigd met wijsheid; Gods genade rustte op hem.

We kozen als illustratie op de voorkant een afbeelding van wat men noemt: Anna te drieën.

Het is de verbeelding van de grootmoeder van Jezus, die niet in de bijbel voorkomt, alleen in een van de apocriefe boeken, het proto evangelie van Jacobus.

Zo gaat het verhaal: Joachim en Anna, een welgesteld, vroom, maar kinderloos echtpaar, ondervinden de schande van de kinderloosheid. Een engel komt Anna zeggen dat God haar klacht heeft gehoord en dat zij in verwachting is. Anna belooft het kind aan God te wijden. Anna krijgt een dochter en noemt haar Maria. Op haar derde jaar wordt Maria, net zoals de profeet Samuel, naar de tempel gebracht en zonder om te kijken gaat zij de treden van het tempelaltaar op, waar zij de rest van haar jeugd doorbrengt en gevoed wordt door engelen.

Bijzonder, al deze verbeeldingen die allemaal naar dezelfde soorten van verhalen verwijzen!

Bijzondere omstandigheden waarin de kinderen geboren worden en de manier waarop hun taak in de wereld verbonden wordt met de tempel, dat weer staat voor hun verbondenheid met de Eeuwige.

Zo staat deze Anna voor al die Anna's en Hanna's, een lijn van vrouwen die hun leven in dienst stellen van God.

Die zich met lijf en leden, door het baren van een kind, of zich in de geest verbonden weten met de Eeuwige, de Genadige.

Die het visioen van een leven in liefde, recht en vrede zichtbaar zien worden in een kind. Die daaruit weten dat Gods liefde geen einde kent, dat er altijd weer nieuwe mensen opstaan die dit leven zo willen leven en dat willen doorgeven aan anderen.

Anna heeft het gezien, haar zien kan ons tot inspiratie zijn. Dat kan ons openmaken zodat wij zelf gaan zien. Dat we openstaan voor het visioen, dat we niet bij de pakken neerzitten, al heeft het leven ons soms zo in de tang.

Dat er hoop blijft op vernieuwing en verandering,
om met de woorden van Huub Oosterhuis te zeggen: zien, soms even.

Dat we zo het nieuwe jaar in mogen gaan: op hoop van zegen.